

*Комунальний заклад
«Ганнівський академічний ліцей- центр позашкільної освіти»*

**Звіт
про проведення самооцінювання якості
освіти за напрямом
«Система оцінювання здобувачів освіти»
Ганнівського ліцею та його філій**

*Ганнівка
2022-2023 н.р.*

На виконання наказу директора Ганнівського ліцею від 25.08.2022р. №111-од «Про проведення внутрішнього моніторингу якості освіти у 2022/2023 н.р.», згідно Плану внутрішніх моніторингових досліджень у 2022/2023 н.р., з метою встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей та поліпшення якості освітньої діяльності, забезпечення ефективного і сталого розвитку Ганнівського ліцею та його філій з жовтня 2022 року – по травень 2023 року було проведено самооцінювання якості освіти у закладі за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти» Ганнівського ліцею та його філій.

- ☐ Метою самооцінювання було відстеження тенденцій здійснення педагогічними працівниками співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок здобувачів освіти та показником їх оцінки у балах, вивчення думки батьків та учнів щодо ознайомлення з інформацією про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання

☐ **Завдання:**

1. визначити рівень доступності здобувачів освіти та їх батьків до інформації про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання;
2. вивчити використання педагогічними працівниками системи оцінювання, спрямованої на реалізацію компетентнісного підходу та впровадження формульовального оцінювання;
3. виявити рівень співпраці педагогів закладу зі здобувачами освіти та їх батьками, а також між вчителями закладу;
4. відстежити дотримання педагогами академічної доброчесності та сприяння дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти
5. узагальнити результати самооцінювання.

☐ **Об'єкт дослідження:**

Педагогічні працівники та здобувачі освіти закладу

☐ **Предмет дослідження:**

- ✓ система оцінювання та її компоненти результатів навчання здобувачів освіти;
- ✓ знеособлена інформація щодо ставлення учасників освітнього процесу до існуючої системи оцінювання;
- ✓ результати розвитку здобувачів освіти, формування їх компетентностей.

- Для проведення самооцінювання за даним напрямом був розроблений пакет інструментарію, який містив:

1. Засоби збирання інформації:

- ✓ спостереження за навчальними заняттями;
- ✓ безпосереднє одержання інформації від учасників самооцінювання за допомогою анкетування;
- ✓ вивчення документації;
- ✓ збір статистичних даних про систему оцінювання здобувачів освіти за встановленою формою у вигляді таблиці

2. Засоби первинної обробки даних – підсумкові таблиці.

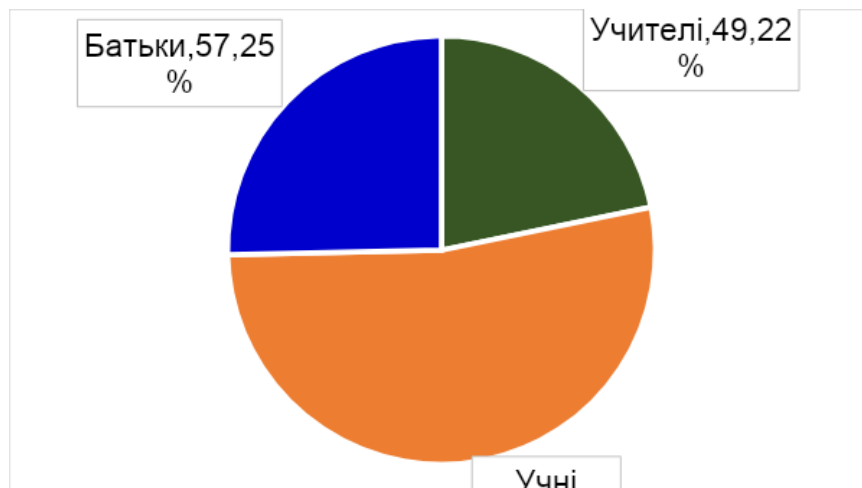
3. Засоби ілюстрування результатів - діаграми, підсумкові таблиці.

Членами робочої групи було вивчено систему оцінювання здобувачів освіти у Ганнівському ліцеї та його філіях.

Безпосередню інформацію від учасників самооцінювання було отримано за допомогою анкетування, яке проведено у онлайнівій формі. В опитуванні взяли участь 225 респондентів, з них: педагогічних працівників - 49; учнів – 119, батьків - 57 .

Діаграма 1

Кількісний склад респондентів (%)

Вивчення системи оцінювання здобувачів освіти освіти проводилося відповідно розробленого інструментарію, відповідних індикаторів та певних критеріїв і вимог.

Вимога 1. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання результатів навчання

Робочою групою була отримана інформація, шляхом вивчення діяльності педагогічних працівників закладу освіти в частині спостереження за проведенням навчальних занять, вивчення документації та опитування учасників освітнього процесу, дає підстави зробити наступні висновки.

У Ганнівському ліцеї та його філіях забезпечено публічність інформації щодо критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Критерії оцінювання оприлюднено на спеціальній сторінці веб сайту закладу, а правила і процедури оцінювання висвітлено у змісті освітньої програми.

У ліцеї сформовано єдині підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів:

- ✓ вимоги до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності;
- ✓ оцінювання ґрунтується на позитивному підході, що, передусім, передбачає врахування рівня досягнень учня;
- ✓ система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти включає критерії, правила і процедури, за якими здійснюється оцінювання. Розроблення, оприлюднення та інформування про критерії оцінювання робить процес оцінювання прозорим і зрозумілим для всіх учасників освітнього процесу.

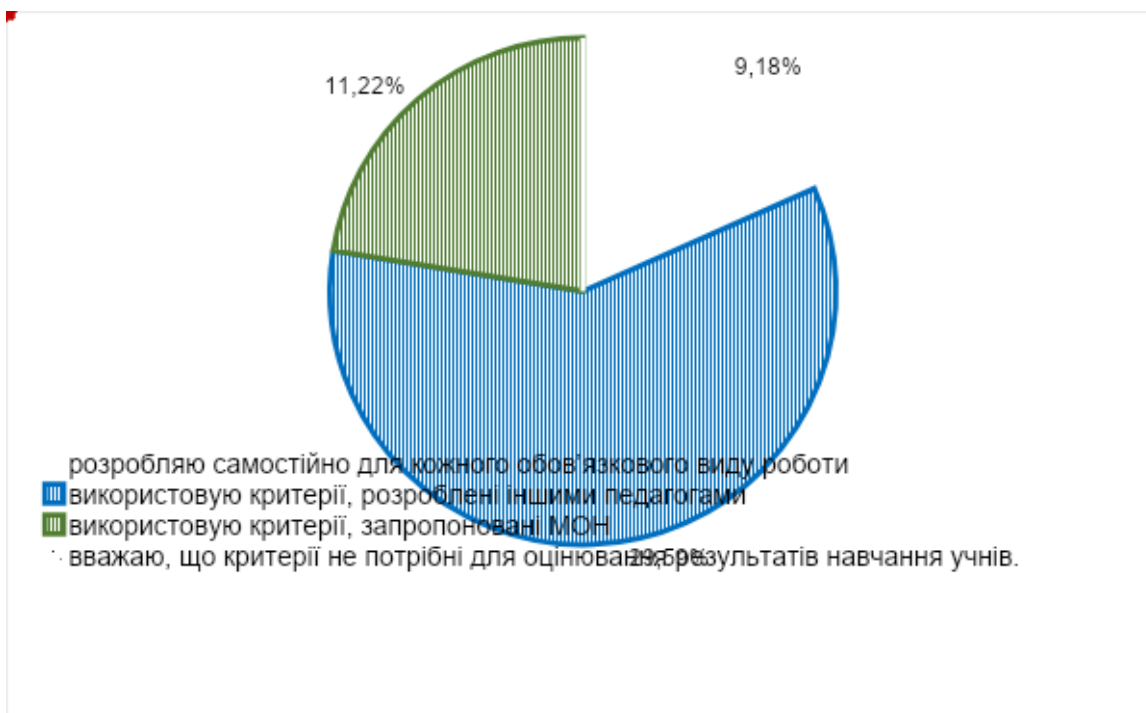
Система оцінювання навчальних досягнень учнів ганнівського ліцею:

- ✓ має у своїй основі чіткі і зрозумілі вимоги до навчальних результатів;
- ✓ дозволяє гарантовано досягти і перевищити очікувані результати;
- ✓ заохочує учнів апробувати різні моделі досягнення результату без ризику отримати за це негативну оцінку;
- ✓ дає можливість розвивати в учнів впевненість у своїх здібностях і можливостях;
- ✓ використовує самооцінювання і взаємооцінювання як важливий елемент навчальної діяльності.

Вчителями української мови і літератури, інформатики, фізики, математики, географії, історії, початкових класів виготовлено лепбуки по критеріях оцінювання і розміщено в кабінетах для вільного користування здобувачами освіти. В календарно-тематичних планах вчителів-предметників також наявні матеріали по оцінюванню різних видів робіт та навчальних досягнень здобувачів освіти. Членами робочої групи було проведено онлайнове опитування, участь у якому взяло 49 педагогів. Результати опитування продемонстровано на діаграмі.

Діаграма 1

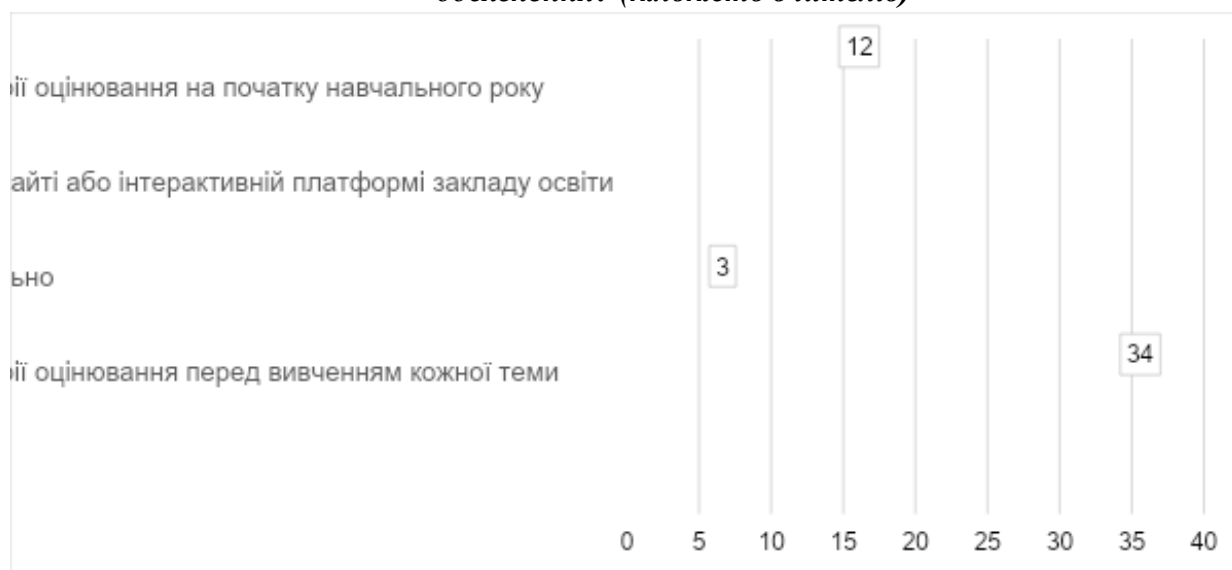
Які критерії оцінювання Ви використовуєте для предмету (предметів), які викладаєте?

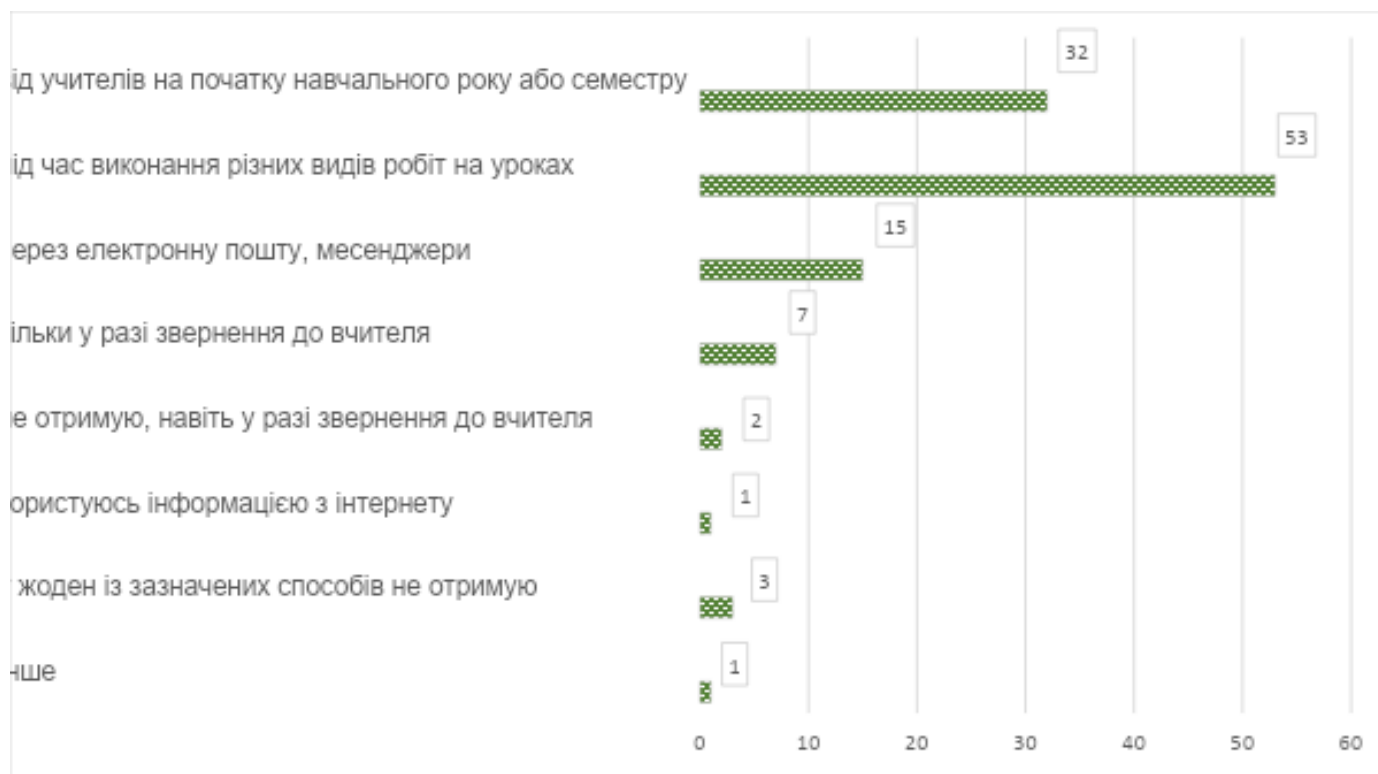
Ознайомлення батьків і учнів з правилами і процедурами оцінювання завжди відбувається на початку навчального року і впродовж навчального року. Опитування здобувачів освіти та педагогічних працівників щодо інформування про систему оцінювання показало наступні результати, які відображені у діаграмах 2,3.

Діаграма 2

Як здобувачі освіти дізнаються про критерії, за якими Ви оцінюєте їх навчальні досягнення? (кількість вчителів)

Як здобувачі освіти дізнаються про критерії, за якими Ви оцінюєте їх навчальні досягнення?(кількість учнів)

Розбіжність у відповідях педагогів та учнів не значна, проте, на жаль, 43% учнів зазначили, що вони не беруть участі у розробці критеріїв оцінювання робіт. Цей факт підтверджено і тим, що під час спостереження за навчальними заняттями зафіксовано, що критерії оцінювання запропонованих завдань визначалися і обговорювалися з учнями лише на уроках в окремих вчителів. Інформування про критерії оцінювання відзначили і батьки: 74% опитаних батьків також дали відповідь, що ознайомлені з критеріями оцінювання навчальних досягнень дітей, 26% - отримують їх у разі звернень.

Питання оцінювання навчальних досягнень також неодноразово розглядалося на нарадах при директору, оперативних нарадах, проведено засідання педагогічної ради закладу на тему «Оцінювання без знецінювання. Система бального та формульовального оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти».

Більшість учителів закладу застосовують елементи формульовального, в першу чергу вчителі початкових класів і вчителі, які викладають у 5-х класах НУШ, та підсумкового оцінювання результатів навчання учнів, що ґрунтується на компетентнісному підході. Однак під час навчальних занять лише зрідка спостерігалось спрямування оцінювання результатів навчання на індивідуальний поступ учня та добір практично-орієнтованих домашніх робіт

та випереджувальних завдань. Результати навчальної діяльності учнів могли обмежуватися знаннями, уміннями, навичками, в той час як метою навчання мають бути сформовані компетентності, як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості. Під час спостережень за навчальними заняттями було також відмічено, що система оцінювання у закладі не завжди враховує всі вимоги компетентнісного підходу. Окремими педагогами не здійснювалося оцінювання на основі цілей та критеріїв, не завжди використовувались прийоми самооцінювання та взаємооцінювання учнів, не було в учнів можливості вибору рівня навчальних завдань та напрямів навчальної діяльності. Слід відмітити, що на переважній більшості уроків української мови і літератури, англійської мови, біології і хімії, фізики, математики, географії вчителі навчають учнів застосовувати набуті знання й уміння в конкретних навчальних та життєвих ситуаціях, формують ключові компетентності засобами міжпредметного і предметного змісту.

Здобувачі освіти Ганнівського ліцею у цілому вважають оцінювання результатів навчання справедливим і об'єктивним. Система оцінювання навчальних досягнень учнів сприймається учнями закладу як зрозуміла, чітка і справедлива.

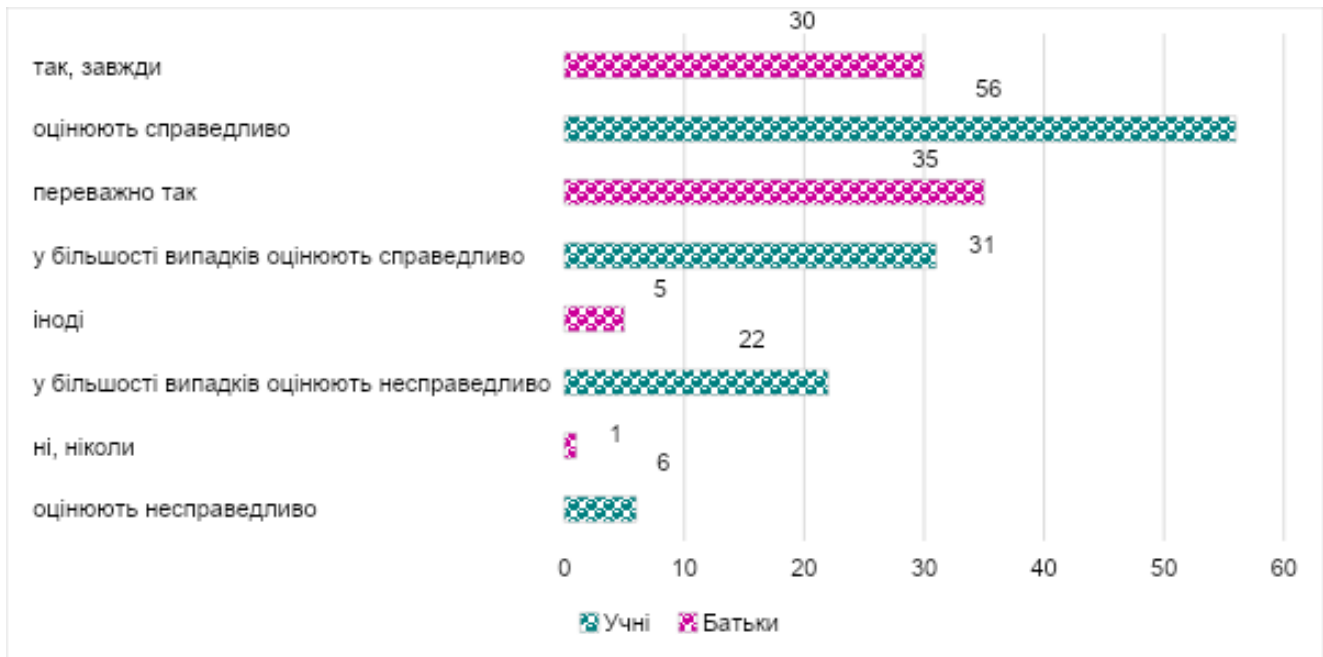
Для того, щоб у закладі система оцінювання сприймалась учнями як об'єктивна і справедлива, зроблено наступне:

1. На основі критеріїв, розроблених МОН, вчителі розробляють критерії оцінювання для виконання обов'язкових видів роботи і ознайомлюють з ними учнів.
2. Відбувається обов'язкове оприлюднення критеріїв оцінювання.
3. Впроваджується самооцінювання і взаємооцінювання учнів.
4. Використовується учнівське портфоліо як спосіб оцінювання навчальних досягнень (у початковій школі).
6. Впроваджується формувальне оцінювання.

Педагоги закладу постійно враховують думку учнів та їх батьків щодо системи оцінювання. Це реалізується шляхом опитування учнів, батьків, а також спілкуванням з батьками під час проведення батьківських зборів чи індивідуально.

З метою вивчення даного питання робочою групою було проведено опитування учнів та батьків, окремі результати узагальнено у діаграмі 4.

**Наскільки вчителі справедливо оцінюють ваші результати навчання
(результати вашої дитини)? (кількість респондентів)**

Результати опитування також показали, що вчителі заохочують учнів до навчання, підтримують їх, коли вони стикаються з труднощами. Аргументація виставлених оцінок, аналіз допущених помилок, визначення шляхів покращення результатів навчання здійснює більшість вчителів. 75,5% батьків та 73% учнів вказали на те, що вчителі ще до початку оцінювання пояснюють, за що можна отримати оцінку, а після оцінювання її обґрунтовують. Водночас, оцінювання навчальних досягнень вчителями, на думку більшості учнів, здійснюється з метою визначення рівня знань, умінь і навичок (59,5%).

Урахувавши результати самооцінювання, робочою групою визнано рівень за вимогою наявності відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання результатів навчання - достатній.

Вимога 2. Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти

У Ганнівському ліцеї та його філіях здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти. Основним індикатором вимірювання результатів освітньої діяльності учнів школи є їхні навчальні досягнення. У закладі двічі на рік здійснюється внутрішній моніторинг навчальних досягнень здобувачів освіти з усіх базових предметів інваріантної складової навчального плану.

Інформація про результати моніторингу подається у вигляді текстових, статистичних звітів, таблиць та діаграм. Також вивчається стан викладання навчальних предметів, відповідність рівня досягнень учнів вимогам освітньої програми, результати обговорюються на засіданнях методичних об'єднань та узагальнюються у наказах. Результати моніторингів використовуються у річному звіті директора ліцею.

Аналіз результатів моніторингових досліджень проводиться також на засіданнях педагогічної ради, нарадах при директорі, на засіданнях шкільних методичних об'єднань, де приймаються рішення щодо корекції освітньої діяльності педагогів, визначення освітньої траєкторії окремих учнів. Проте прийняті за їх результатами рішення не завжди використовуються для подальшого корегування системи оцінювання, подолання виявлених недоліків.

У закладі впроваджується система формувального оцінювання. Учителі шукають підходи в оцінюванні, які б враховували індивідуальний поступ учня. Відповідно до результатів спостереження за навчальними заняттями у 1-11 класах можна зробити висновок, що переважна більшість вчителів акцентують увагу на досягненнях учнів, мотивують та підтримують бажання вчитися. Педагоги застосовують формувальне оцінювання спрямоване на реалізацію компетентнісного підходу, застосовують систему оцінювання, що ґрунтується на компетентнісному підході. У всіх класах під час проведення діагностичних, контрольних, самостійних, тестових, перевірочних робіт вчителями застосовуються різнорівневі завдання та свій формат оцінювання кожного завдання. Аналіз відвіданих уроків української мови, біології, математики, англійської мови, географії показав, що вчителі приділяють значну увагу елементам формувального оцінювання, періодично проводять взаємооцінювання та самооцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти, здійснюють аналіз навчальних досягнень учнів, мотивуючи їх на досягнення результату, намагаються будувати партнерські відносини із своїми вихованцями.

Проведене опитування педагогів щодо рівня володіння формами і методами формувального оцінювання показало наступні результати:

- ✓ низький рівень - 2 %;
- ✓ вимагає покращення - 52%;
- ✓ достатній рівень - 42%;
- ✓ високий рівень - 4 %.

Членами робочої групи були опрацьовані та узагальнені результати опитування здобувачів освіти, які відображені у таблицях 1-2 та на діаграмі 5.

Таблиця 1

Наскільки доступно вчителі пояснюють та аргументують виставлення оцінок?

Перелік тверджень	Кількість осіб	%
вчителі ще до початку оцінювання завжди пояснюють, за що я можу отримати ту чи іншу оцінку, а після оцінювання завжди її обґрунтовують	68	59
вчителі, в переважній більшості, пояснюють вимоги до оцінювання, аргументують оцінку лише на моє прохання	34	29
вчителі дуже рідко попередньо пояснюють вимоги до оцінювання, не завжди аргументують оцінку, навіть на моє прохання	13	11
вчителі ніколи не пояснюють вимоги до оцінювання, відмовляються обґрунтувати виставлену оцінку, навіть на моє прохання	1	1

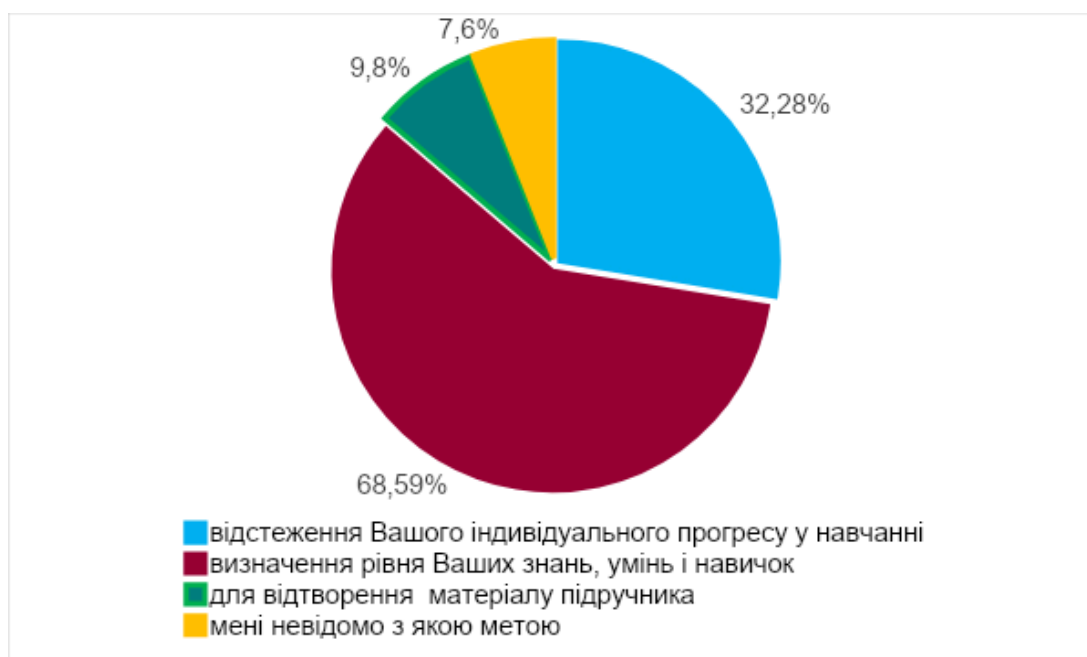
Таблиця 2

В яких формах Ви, як правило, отримуєте зворотній зв'язок від вчителів щодо Вашого навчання:

№ з/п	Перелік тверджень	Від усіх вчителів	Від більшості вчителів	Від окремих вчителів	У поодиноких випадках
1.	Пояснення та аргументація виставлених оцінок	41 (35%)	52(45%)	16 (14%)	7 (6%)
2.	Аналіз допущених помилок	41 (35%)	58 (51%)	12 (10%)	5 (4%)
3.	Визначення шляхів покращення результатів навчання	34 (29%)	49 (43%)	22 (19%)	11 (9%)
4.	Заохочення до подальшого навчання	44 (38%)	62 (53%)	7 (6%)	3 (3%)

Діаграма 4

У школі оцінюють Ваші результати навчання з метою (%)

Урахувавши результати самооцінювання, робочою групою визнано рівень за вимогою застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти - достатній.

Вимога 3. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання

Формування відповідального ставлення до навчання відіграє важливу роль у підготовці учнів до самостійного життя. Процес формування відповідального ставлення до навчання – це організована педагогами і самими учнями діяльність для досягнення конкретних завдань шкільного життя, які постійно змінюються й ускладнюються і зміст яких визначається однією метою – виховання відповідального ставлення до навчання.

Розвиток відповідального ставлення у здобувачів освіти Ганнівського ліцею до навчання здійснюється:

- ✓ активізацією участі учнів в організації своєї навчальної діяльності;
- ✓ наявністю чітких критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів;
- ✓ зосередженням освітнього процесу на оволодіння учнями ключовими компетентностями, а не на відтворенні інформації;

- ✓ можливістю вибору учнями власної освітньої траєкторії;
- ✓ заохоченням і позитивним оцінюванням роботи учня.

Педагогічні працівники надають здобувачам освіти необхідну допомогу в навчальній діяльності в різних формах (консультації, індивідуальні завдання, допомога у підготовці до участі в олімпіадах, підготовці до ЗНО, НМТ), відзначають досягнення учнів, підтримують у них бажання навчатися. Це підтверджується результатами анкетування учнів: 80% учнів підтверджують, що вчителі їх підтримують і вірять в їхні успіхи; 84% учнів відзначають, що вчителі з повагою ставляться до них. За результатами анкетування вчителів з'ясовано, що 73% приділяють увагу індивідуальній роботі з учнями і 66% - консультаціям з предметів та впроваджують різнорівневі завдання.

Під час спостереження за навчальними заняттями встановлено, членами робочої групи відмічено, що переважна більшість педагогів дають учням можливість вибору рівня навчальних завдань і напрямів навчальної діяльності (завдання підібрані відповідно до вікових особливостей учнів), надають учням час на обдумування відповіді, супроводжують відповіді учня уточнюючими запитаннями, використовують листки самооцінювання, взаємооцінювання, різні форми самооцінювання, забезпечують зворотній зв'язок щодо якості виконаного завдання, відзначають досягнення учнів та підтримують у них бажання вчитися. Про що свідчать дані опитування вчителів та здобувачів освіти

Для оцінювання здобувачів освіти Ви використовуєте: (можна обрати кілька варіантів відповідей)

№ з/п	Перелік тверджень	Кількість чоловік	%
1.	поточне	33	51
2.	формувальне	23	35
3.	самооцінювання учнями	33	51
4.	взаємне оцінювання учнів	29	45
5.	підсумкове	38	58
6.	інше	4	6

Результати опитування учнів (брало участь 165 учнів)

Чи здійснюєте Ви самооцінювання результатів своєї роботи під час занять?

№ з/п	Перелік тверджень	Кількість чоловік	%
1.	так, постійно	43	26
2.	здебільшого, так	71	43
3.	дуже рідко	38	23
4.	ніколи	11	7

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Аналіз результатів самооцінювання якості освіти за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти» Ганнівського ліцею та його філій стає підставою для рекомендацій:

1. Адміністрації закладу, постійно:

- 1.1. Спрямувати роботу педагогічної ради ліцею на реалізацію компетентнісно-орієнтованого підходу в освітньому процесі, формування наскрізних умінь, навичок і ключових компетентностей здобувачів освіти, впровадження кращого педагогічного досвіду та інновацій педагогічних працівників, використання особистісно-орієнтованого підходу до роботи з учнями, формування і реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти.
- 1.2. Організувати проведення навчально-методичних заходів з обговоренням проблемних питань впровадження педагогічними працівниками в освітній процес елементів формуального оцінювання на базовому середньому та профільному рівнях навчання на компетентнісних засадах, дотриманні педагогіки партнерства, принципів академічної доброчесності та ознайомлювати з ними здобувачів освіти та батьків.
- 1.3. Запровадити використання електронного щоденника для учнів 1-11 класів та електронного журналу з метою якісного зворотнього зв'язку між усіма учасниками освітнього процесу.

2. Головам методичних спільнот протягом 2023/2024 н.р.:

- 2.1. спрямувати роботу на застосування педагогічними працівниками інструментів формуального оцінювання, впровадження в освітніх процес кращого педагогічного досвіду та інновацій, використання особистісно-орієнтованого підходу до роботи з учнями, відстеження їх особистісного поступу та передбачити виконання цих заходів в річному плануванні засідань;
- 2.2. за підсумками проведення самооцінювання закладу освіти, розглянути на засіданнях методичних спільнот питання щодо удосконалення системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з впровадженням елементів формуального оцінювання, формуванням позитивної мотивації та відповідального ставлення до навчання, оволодіння навиками самооцінювання та взаємооцінювання здобувачами освіти.

3. Педагогічним працівникам, постійно:

-
- 3.1. інформувати учнів та їхніх батьків про критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, проводити роз'яснювальну роботу з цього питання;
 - 3.2. оприлюднювати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів шляхом розміщення на інформаційних стендах в класних кабінетах;
 - 3.3. продовжувати розробляти адаптовані до критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти рекомендованих МОН України, критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до кожного виду роботи та виду їх діяльності, чітко формулювати зміст завдань, пояснювати специфіку їх виконання, активізувати причинно-наслідкові зв'язки, залучати учнів до розробки критеріїв оцінювання окремих видів робіт та оприлюднювати їх на інформаційних стендах у навчальних кабінетах/приміщеннях тощо, вебсайті закладу;
 - 3.4. оцінювати діяльність учнів з обґрунтуванням виставлених оцінок та ознайомлювати з ними здобувачів освіти, батьків, аналіз допущених помилок, визначення шляхів покращення результатів навчання, заохочення для подальшого навчання та не допускати випадків виставлення оцінок без коментарів;
 - 3.5. застосовувати інформаційно-комунікаційні технології (онлайн-сервіси та платформи, мобільні додатки для створення опитувань, тестів, інтерактивних вправ тощо), що активізують пізнавальний інтерес учнів;
 - 3.6. застосовувати диференційований підхід при складанні завдань, пропонувати більше завдань, на які не можна знайти готової відповіді в інформаційних джерелах; розробляти індивідуальні та творчі завдання для учнів, давати різнорівневі та творчі домашні завдання, які сприяють оволодінню учнями ключовими компетентностями та запобігають списуванню;
 - 3.7. для учнів 5-11 класів більш широко використовувати формувальне оцінювання, що допоможе відстежити та проаналізувати особистісний поступ учнів, частіше використовувати прийоми самооцінювання, взаємооцінювання та чітко формулювати критерії взаємооцінювання;
 - 3.8. розробляти індивідуальні освітні траєкторії для забезпечення прогресу дитини;
 - 3.9. класним керівникам 1-11 класів запрошувати на батьківські збори вчителів-предметників для ознайомлення специфіки викладання предмета та критеріїв його оцінювання;
 - 3.10. рекомендувати вчителям пройти курс «Оцінювання без знецінювання» на студії онлайн-освіти ed-era.com (онлайн-курс для вчителів про сучасні практики оцінювання) до 01.09.2023 року.

